

378.147(082)

Т 78

*Міністерство освіти і науки України
Криворізький державний педагогічний університет
Кафедра педагогіки і методики трудового
та професійного навчання*

**ТРУДОВА ТА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
МОЛОДІ НА ЗАСАДАХ ОСОБИСТІСНО
ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ**

*Присвячено 75-річчю Криворізького
державного педагогічного університету*

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції (21-22 жовтня 2004 р.)

Ж.-Ж.Руссо, І.Пестолоцці, Л.Толстого, обґрунтувала принципи національної освіти. На її думку: "...школа повинна позичати прогресивні світові досягнення й одночасно створювати свою систему на національному ґрунті, з огляду на національні особливості, історичні традиції" [4,с.176].

Творчий розвиток ідеї народного виховання знайшов місце в роботах українського педагога Г.Ващенка: "в основу виховання повинна бути покладена ідея духовної свободи народу". Зокрема, він вважав, що основне в людині не знання, а характер і добра воля "які визначають спрямованість людини до високої мети" [4, с.176]. Вважав, що при продуманому духовному керівництві розвитком школярів вільне виховання особистості буде регулювати свідоме засвоєння норм громадського життя.

Багатовікова виховна спадщина дає підстави сформулювати наступну аксіому: збереження самобутності та успішне самовдосконалення нації можливо лише на культурно-історичному ґрунті її духовних традицій. Саме тому філософія освіти в Україні повинна визначатися провідними ідеями національного світосприйняття та самотворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ващенко Г. Загальні методи навчання. – К.: Український Видавничий Союз, 1997. – 415с.
2. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія /Упоряд. О.О.Любар. – К.: Знання, 2003. –С.91–234.
3. Каганець І. Арійський стандарт. –К.: А.С.К., 2004.–336с.
4. Русова С. Нова школа соціального виховання: Вибрані твори: В 2 Т. – К.: Либідь, 1997. – Т.1. – С.16–105.
5. Ушинський К. Проблеми розвитку народної освіти: Вибрані педагогічні твори /За ред. О.Піскунова: В 3 Т. – К.: Радянська школа, 1983. – Т.2.– С. 7–203.

*Сушенцева Л.Л.
Криворізький ДПУ*

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРА НА УРОКАХ ОБСЛУГОВУЮЧОЇ ПРАЦІ

Завданням даної статті є розкриття шляхів використання комп'ютера в навчально-виховному процесі школи, зокрема, на уроках обслуговуючої праці. Сьогодні важко назвати галузь народного господарства, де б застосування комп'ютерів не приносило б вагомих

результатів. Підготовка підрастаючого покоління до повноцінної шідної життєдїяльностї в інформатизованому суспїльствї, пїдвищення якостї та ефективностї освїти, як зауважується в “Державнїй національнїй програмї “Освїта” (Україна ХХІ столїття)”, можливо лише “на основї нових прогресивних концепцїй, запровадження у навчально-виховнїй процес сучасних інформацїйних технологїй та науково-методичних досягнень” [1, с.2].

Процес інформатизацїї освїти цікавив і цікавить як науковцїв, так і педагогїв-практикїв (Н.В.Волкова, М.І.Жалдак, В.Г.Кремень, С.І.Машбиць та ін.). На думку науковцїв, комп’ютеризацїя школи – одне з найважливиших напрямїв розвитку освїти. Тому предметом нашого дослідження стало використання комп’ютера на уроках обслуговуючої працї.

Сучаснї інформацїйнї технологїї дозволяють створювати, зберїгати, опрацьовувати інформацїю і забезпечувати ефективнї способи її представлення споживачу. Вони стали важливим фактором життя суспїльства і засобом пїдвищення ефективностї управлїння всїма сферами суспїльної дїяльностї. Сьогодні важко сперечатись щодо потенцїйних переваг нового засобу навчання, заснованого на інформацїйних технологїях.

Загальновідомо, що в процесї навчання за допомогою комп’ютерїв інформацїя може бути представлена у рїзних аспектах. Наприклад, технїчну або наукову ідею можна виразити в словах і представити як зразок у рїзних просторових і часових розрїзах. За допомогою комп’ютера можна отримати не просто статичнї результати, але й наочнї моделї. Здатнїсть комп’ютера до побудови моделей дозволяє йому змагатись з людським розумом і наочно представляти рїзнї фїзичнї, хїмїчнї та технологїчнї процеси.

Як наголошує Н.Завїзена, “комп’ютер надає унїкальну можливїсть досліджувати складнї процеси та явища, прогнозувати кїнцевї результати досліджень” [3,с.61]. Експериментуючи з моделлю, учнї багато дїзнаються про властивостї, недолїки конкретної моделї, одержуючи при цьому можливїсть реально брати участь у процесї. На нашу думку, це ефективно впливає на мотивацїю, інтерес, пїзнавальну активнїсть учнїв.

Як показує педагогїчна практика, комп’ютеризована перевїрка знань вїдзначається об’єктивнїстю, докладнїстю і повнотою. Об’єктивнїсть – один із головних критерїїв комп’ютеризованої перевїрки знань, бо машина не схильна до дратївливостї, завжди виконує обов’язкову програму незалежно вїд випадкових зовнїшнїх умов.

Вводячи роботу з комп’ютером у навчальнїй процес, вчитель

обслуговуючої праці створює умови для активізації пізнавальної діяльності учнів. Використання комп'ютерних навчальних програм на уроках обслуговуючої праці дозволяє скоротити час на здійснення учнями розрахунків на побудову креслень швейних виробів, кількість матеріалу для їх пошиття при вивченні розділу “Технологія обробки тканин і волокнистих матеріалів”, а також здійснювати розрахунки енергетичної цінності і калорійності страв, витрату харчових продуктів під час вивчення розділу “Технологія обробки харчових продуктів”.

Таким чином в них розвиваються технічне, художнє, абстрактне мислення, координація рухів, окомір та інші якості особистості.

Під час проведення уроків “набуття нових знань” використання комп'ютерів повинно бути максимальним. Тести, зображення, звукові і відеозаписи, необхідні для навчально-виховного процесу, стають легко використаними завдяки текстовим процесорам, графічним і інформаційним системам.

На нашу думку, навчальні програми допомагають реально оцінити знання користувача. Зазвичай, комп'ютер сам перевіряє контрольні роботи і автоматично визначає рівень засвоєння конкретного матеріалу, виставляє оцінки.

Навчальні комп'ютерні програми на уроках трудового навчання дозволяють не тільки швидко засвоїти великий об'єм інформації, але й систематизувати вже отримані знання і сформувати вміння їх використовувати.

Створення навчальних комп'ютерних програм з елементів графічної грамоти, конструювання і моделювання одягу дозволяє виконувати креслення легше, ніж на папері, “оживляє” його шляхом плавної зміни положення вихідних точок.

Як зазначає М.І.Жалдак, на уроках вчитель може використовувати різного роду тренажери, програми для контролю знань, “їх використання дає змогу значно інтенсифікувати спілкування його з учнями, учнів між собою, більше уваги приділяти постановці задачі, побудові моделей, дослідженню розв'язків, виявленню закономірностей” [2, с.5]. Широко використовують комп'ютерні програми на уроках з хімії, біології, української, російської, англійської мов тощо. Вчителі української мови на своїх уроках застосовують пакет навчально-контролюючих програм “Рідна мова”. Для вчителів гуманітарного напрямку вдалим є використання інструментального програмного засобу “Designer”, за допомогою якого можна створювати тестові завдання з різних предметів.

На нашу думку, доцільним є використання комп'ютерних моделей під час виконання лабораторних робіт на уроках обслуговуючої праці. Як відомо, для організації лабораторних робіт треба мати обладнані робочі місця, елементарну базу: кожен учень повинен мати матеріали,

інструменти, що в умовах недостатнього фінансування забезпечити важко. Пирішити ці проблеми часто допомагає комп'ютер і спеціальні комп'ютерні програми.

Спілкування з комп'ютером сприяє розвиткові інтелектуального, духовного та морального потенціалу учнів, виховує уміння планувати й раціонально будувати трудові операції, точно визначати цілі діяльності, формує акуратність, точність і обов'язковість.

На нашу думку, комп'ютерні навчальні програми роблять навчально-виховний процес більш простим і в той же час більш насиченим, дозволяють учням засвоювати навчальний матеріал швидше, ефективніше і цікавіше.

Останнім часом стали розроблятися пакети програм, що охоплюють значні частини навчального курсу. Як вважає Є.І.Машбиць, "такі програми спрямовані на досягнення не тільки найближчих, але і віддалених цілей навчання, крім того, у них більш повно реалізується індивідуальний підхід" [4, с.20].

Сьогодні створюються ігрові й імітаційні програми, які забезпечують проблемне навчання. Популярності набувають інтелектуальні навчальні системи, у яких реалізується рефлексивне керування навчальною діяльністю, коли на основі моделі учня, комп'ютер обговорює з ним план рішення, прийоми контролю, оцінює стратегії рішення, причому не тільки тих задач, що представляються учню, але й тих, що ставить учень.

На нашу думку, комп'ютерна навчальна програма може впливати на мотивацію учня, розкриваючи практичну значимість матеріалу, що вивчається, надаючи йому можливість застосовувати свої знання і проявити творчість.

Ми переконані, що комп'ютер дозволяє істотно змінити засоби керування навчальною діяльністю, наприклад, занурюючи учнів у визначену ігрову ситуацію. Крім того, учень може сам обирати запропоновану комп'ютером найкращу форму допомоги (демонстрацію способу рішення з детальними коментаріями чи вказівками на спосіб рішення), спосіб викладення навчального матеріалу (розгорнутий чи короткий, з ілюстраціями чи без них та ін.).

Тобто комп'ютерна програма не тільки направляє дії учня, але і гнучко перебудовується; оскільки багато функцій керування передається безпосередньо учню. Працюючи з класом, педагог практично нездатний перевірити правильність усіх завдань, виконаних кожним з учнів. Як відомо, вчасно не виправлені помилки закріплюють невірні уявлення в галузі знань, що засвоюються, а змінити ці уявлення в більш пізній період зовсім нелегко.

Таким чином, використання комп'ютерних навчально-контролюючих програм дає змогу досягти більш високого освітнього

і виховного ефекту, створити сприятливі умови для розвитку творчих здібностей та абстрактного мислення учнів на уроках обслуговуючої праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна національна програма "Освіта" (Україна XXI століття) – К.: Райдуга. – 1994. – 61 с.
2. Жалдак М.І. Комп'ютер на уроках математики: Посібник для вчителів. – К.: Техніка, 1997. – 303с.
3. Завізна Н. Кому'ютеризація освіти в психолого–педагогічній літературі // Рідна школа. – № 7–8. – 1999. – С.59–62.
4. Машбиц Е.И. Психолого–педагогические проблемы компьютеризации обучения: (Педагогическая наука – реформе школы) – М.: Педагогика, 1988. – 192с.

Сушенцев О.С.

Сушенцев О.О.

Криворізький ДПУ

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ПРАЦІ НА ЗАСАДАХ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ НАВЧАЛЬНО–КОНТРОЛЮЮЧИХ ПРОГРАМ

Головним завданням статті є розкриття значення комп'ютера та комп'ютерних навчально-контролюючих програм для активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках праці. Запровадження в навчально-виховний процес комп'ютерних технологій сприяє, як показує практика та дослідження науковців, активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці. Тому предметом нашого дослідження було обрано активізацію пізнавальної діяльності учнів на уроках трудового навчання засобами комп'ютерних навчально–контролюючих програм.

Використання навчально–контролюючих програм дозволяє впливати на мотивацію пізнавальної діяльності учнів, розкривати практичне значення змісту навчального матеріалу, поставити цікаве завдання, задавати питання тощо. Все це, в свою чергу, сприяє формуванню позитивного ставлення учнів до навчання.

Навчальна інформація у навчально–контролюючій програмі має бути для учнів доступною, цікавою, посилюючою. Чітке викладення матеріалу, розподіл на окремі порції сприяє кращому засвоєнню його учнями.

Результати досліджень показують, що комп'ютерна навчальна програма має враховувати індивідуальні особливості учнів, тип пам'яті, темп засвоєння навчального матеріалу, повинна обов'язково містити допомогу, якою, в разі необхідності, може скористатися учень.